

EVY POUMPOURAS

ŠPECIÁLNA AGENTKA TAJNEJ SLUŽBY USA

**STAŇ SA
NEZNIČITEĽNÝM**

ŽIVOTNÉ LEKCIE

OD AGENTKY

TAJNEJ SLUŽBY

GRADA

STAŇ SA NEZNIČITEL'NÝM

ŽIVOTNÉ LEKCIE

OD AGENTKY

TAJNEJ SLUŽBY

EVY POUMPOURAS

EVY POUMPOURAS
STAŇ SA NEZNIČITELŇNÝM
ŽIVOTNÉ LEKCIE OD AGENTKY TAJNEJ SLUŽBY

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou Grada
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 323. publikáciu.

Z anglického originálu *Becoming Bulletproof: Protect Yourself, Read People, Influence Situations, and Live Fearlessly*, vydaného v roku 2020 vydavateľstvom Atria Books, ktoré je súčasťou Simon & Schuster, Inc., preložila do slovenčiny Veronika Litviková.

Jazyková redakcia Anetta Letková
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Erika Hubčíková

Vydanie 1., 2025
Počet strán 320
Tlač Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Copyright © 2020 by Evy Poumpouras
Some names and identifying characteristics have been changed.
All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof
in any form whatsoever.

For information, address Atria Books Subsidiary Rights Department,
1230 Avenue of the Americas, New York, NY 10020.

First Atria Books hardcover edition April 2020
Atria Books and colophon are trademarks of Simon & Schuster, Inc.

Illustrations by Remie Geoffroi
Cover design by Laywan Kwan
Cover photograph by Peter Hurley

Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2025
Translation © Veronika Litviková, 2025

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

*Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu nakladateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude **restne stíhané**. Automatizovaná analýza textov alebo údajov v zmysle článku 4 smernice 2019/790/EÚ a použitia tejto knihy na tréňovanie AI sú **bez súhlasu nositeľa práv zakázané**.*

ISBN 978-80-8305-028-0 (ePub)
ISBN 978-80-8305-027-3 (pdf)
ISBN 978-80-8305-026-6 (print)

*Venujem svojmu otcovi Ioannisovi Poumpourasovi
(11. júla 1945 – 1. septembra 2019)
za to, že ma naučil čeliť výzvam a nebát sa ich.*

OBSAH

Predhovor 11

Úvod: Ťažšie zastaviť 23

1. časť: BEZPEČNOSŤ 31

KAPITOLA 1

Ako sa bojíme 32

KAPITOLA 2

Ovládnutie strachu 43

KAPITOLA 3

Psychická obrana 59

KAPITOLA 4

Psychická odolnosť 78

KAPITOLA 5

Myslieť ako agent tajnej služby 92

KAPITOLA 6

Staňte sa vlastným agentom operačného tímu 106

KAPITOLA 7

Ak už musíte bojovať, bojujte 118

KAPITOLA 8

Bud'te neporazitelní na ka'zdom kroku 131

2. časť: ČÍTANIE V ĽUĎOCH 143

KAPITOLA 9

Staňte sa ľudským detektorom lži 144

KAPITOLA 10

Ka'ždý vie klamať 155

KAPITOLA 11

Čítanie v ľuďoch 164

KAPITOLA 12

Čo nám chcú ľudia naozaj povedať? 184

KAPITOLA 13

Ako ľudia čítajú v nás 196

KAPITOLA 14

Nejde o to, čo poviete, ale ako to poviete 202

KAPITOLA 15

Odhalenie podvodu 215

3. časť: VPLYV 223

KAPITOLA 16

Ako ovplyvniť ľudí 224

KAPITOLA 17

Absolútna pozornosť 230

KAPITOLA 18

Rešpekt si nemožno vynútiť 235

KAPITOLA 19

Správne otázky 242

KAPITOLA 20

Princípy súladu 250

KAPITOLA 21

Taktika vplyvu 263

KAPITOLA 22

Ako vás ovplyvňujú druhí 279

KAPITOLA 23

Správať sa ako pravý prezident 291

Záver: Ako sa stať nezničiteľným 309

Podakovanie 317

Predhovor

Nič nie je stále, všetko sa neustále mení.

– HÉRAKLEITOS

11. september 2001

Znelo to, akoby sa z neba zrútilo smetiarske auto. Ticho septembrového rána prešlo rinčanie tisícov kovových úlomkov, črepín skla a betónu, ktoré sa ozývalo všade navôkol. Ani ja, ani nikto z mojich spolupracovníkov z newyorskej pobočky Tajnej služby Spojených štátov amerických vôbec netušil, čo bude nasledovať.

Tajná služba mala kancelárie na 9. a 10. poschodí 47-poschodovej budovy Svetového obchodného centra 7 (WTC 7). V ten deň som do práce išla skôr kvôli stretnutiu s Lennym, našou spojku z Colnej správy Spojených štátov amerických, od ktorého som si sľubovala pomoc so zadržaním jedného Francúza stíhaného za podvod. Pravdupovediac, keď do výškovej budovy narazilo prvé lietadlo, tak sústredene som Lenného presviedčala, aby môjho podozrivého zaradil na zoznam sledovaných osôb, že som pri tom zvuku ani len nepohla brvou. „No tak, Lenny, sústreď sa,“ pobádala som ho, keď začal obracať hlavu smerom k tomu vzdialenému výbuchu. „Je to dôležité.“

Potom sa ozvali vzdychy. Každý okolo nás, všetci, ktorí v ten deň prišli skôr, pomaly vstali alebo vyskočili na rovné nohy. Keď sme si všimli, že sa presúvajú k oknám, naša konverzácia automaticky ustala. Postavili sme sa a šli za nimi.

Hľadeli sme na neopísateľne masívny požiar Dvojičiek Svetového obchodného centra. Plamene sa valili nahor z roztvárajúcej sa diery a úplne

pohltili vrchnú časť budovy. Keďže som si nedokázala spojiť zvuk, ktorý sme si vypočuli, so skazou odohrávajúcou sa pred našimi očami, moja myseľ okamžite siahla po všednom vysvetlení. *Možno je to požiar elektrického vedenia*, pomyslela som si.

Z rozhlasu v budove sa ozval hlas, pokojný a autoritatívny. „Prebieha evakuácia budovy. Zamierte k najbližšiemu východu alebo schodisku.“

Neudal žiaden dôvod, nezmienil nič o požiari vo vedľajšej budove ani hluku, ktorý sme počuli. Všetci do jedného sme zamierili k schodisku.

Nad každým z nás, ktorí sme kráčali smerom nadol, sa vznášalo akési mrazivé ticho. Nebolo počuť žiadne hlasy, nijaké znepokojivé otázky – iba kroky stovák chodidiel zostupujúcich budovou, vchádzajúcich do preplnenej haly na prízemí. Jeden po druhom sme sa pristavovali pred oknami v hale, ktoré siahali od podlahy až po strop. Ten výjav, ktorý sa pred nami odohrával, pripomínal katastrofický film v priamom prenose vo vysokom rozlíšení, taký neskutočný, až sa javil ako akýsi podvrh. Všade okolo padali horiace kusy kovu veľkosti auta, ktoré pri páde na zem vybuchovali ako bomby. Toxický dym a plamene sa valili z diery vo veži týčiacej sa nad nami. Trosky padajúce z neba nám znemožnili únik cez hlavný vchod budovy, preto ochranka všetkých usmerňovala k únikovým východom.

Moja zbraň a môj odznak – jediné dve veci, ktoré som si zámerne so sebou vzala – mi v tej chvíli boli na nič. Netušila som, že niekto uniesol lietadlo a vletel ním do severnej veže Svetového obchodného centra medzi 93. a 99. podlažím. Nevedela som, že onedlho narazí druhé lietadlo do druhej veže ani nič z toho, čo sa v ten deň odohralo. Vedela som len, že ako tajná agentka musím pomôcť, a to akokoľvek.

Popri tom, ako sa ľudia presúvali k únikovým východom, som okamžite začala zháňať svojich kolegov agentov. Objavila som ich pri jednom zo schodísk, kde v malej skupinke stáli a zvažovali ďalšie kroky, a tak som sa prihnala k nim. „Čo spravíme?“ spýtala som sa.

„Poďme po lekárničky,“ navrhol jeden z nich. Lekárničky, respektíve kufríky prvej pomoci, sa nachádzali v kanceláriách našej pobočky a nepochybne sa vtedy mohli zísť komukoľvek, kto by sa snažil uniknúť pred požiarom zúriacim vo Veži 1. Bez váhania sme vybehli po ne späť desať

poschodí nahor. Kufríky obsahovali kyslíkové nádoby, obvazy a najrôznejšie zdravotnícke pomôcky nevyhnutné na ošetrovanie zranení a pomoc ľuďom v teréne – v podstate obdoba ambulancie vtesnaná do tašky. No keďže vážila zhruba dvanásť kíl, bola dosť *ťažká*. Zodvihla som tú svoju a uvedomila si, že bude náročné dostať ich k ľuďom, ktorí ich potrebujú najviac. Pozrela som sa aj na ostatných. Dokopy nás tam ostalo šesť. Naše vysunuté pracovisko bolo najväčšie v krajine a pracovalo v ňom vyše dve-sto agentov, no netušila som, kde sa nachádzali všetci ostatní. Zamierili sme späť nadol na prízemie aj s nemotornými taškami, ktoré nás tlačili na pleciach a zarezávali sa nám do dlaní.

Keďže sa cez hlavné dvere nedalo nijako dostať von, použili sme bočný východ a bežali sme čo najrýchlejšie smerom k hlavnému vstupu do Severnej veže, zatiaľ čo na zem neustále dopadali buráčajúce horiace kusy železa.

Zrazu som niečo začula. Zvuk, ktorý medzi ostatné vôbec nezapadal, a už obzvlášť nie do epicentra New Yorku plného mrakodrapov a výškových budov s kancelárskymi miestami. Uprostred celej tej kakofónie už odohrávajúcej sa skazy – plnej pokrúteného železa a roztriešteného skla – zaznel zvuk náhleho zvýšenia otáčok motorov Boeingu 767 s cieľom dosiahnuť čo najväčší výkon stroja, no to som sa dozvedela až neskôr. O chvíľu nato let číslo 175 leteckej spoločnosti United Airlines narazil do Južnej veže.

A v pekle sa oteplilo o to viac.

Sila tohto nárazu medzi 77. a 85. podlažie Veže 2 okamžite zmenila už aj tak nepredstaviteľnú situáciu na úplný armagedon. Uprostred celého toho ohňa a horúčavy a popri tom, ako z výšky niekoľkých stoviek metrov rovno nad našimi hlavami začali smerom k zemi padať masívne kovové časti, som na zápästí zacítila silný chmat, ktorý ma strhol dozadu. Patril môjmu kolegovi Michaelovi. Ja som to lietadlo ani nevidela, no on áno. Stáli sme na otvorenom priestranstve, úplne nechránení. Vedeli sme, že sa musíme ukryť, preto sme sa rozbehli a šprintovali späť k našej budove.

Všade, kam som sa pozrela, vládol zmätok. Niektorí ľudia bežali, iní kráčali. Druhí zas len nechápavo stáli na mieste. Ako som utekala, uvidela som muža nehybne stáť a hľadieť na skazu odohrávajúcu sa mu nad hlavou,

keď naňho zrazu spadlo niečo obrovské. V okamihu sa vyparil. Jednoducho nežil. Stále som si neuvedomovala, že išlo už o dve lietadlá, ktoré vleteli do dvoch výškových budov, ani to, ako je také niečo vôbec možné alebo čo to znamená. Vedela som len to, že sa musíme dostať k ľuďom, ktorí potrebujú pomoc.

Keď sme konečne dobehli k Budove obchodného centra 7, Michael ma pritlačil o stenu a vyrazil mi dych z pľúc, pretože sa ma pokúšal ochrániť vlastným telom pred ohňom, palivom, sklom a kovom rútiacim sa k zemi. Zdalo sa, že čakáme celú večnosť, kým konečne ustane šialenstvo spôsobené touto enormnou explóziou. Keďže sme mali zablokovanú cestu, spolu s Michaelom sme kľučkovali cez prekážky z trosiek a snažili sa nájsť našich zvyšných kolegov a iný prístup k veži. Pribehli sme ku skupine asi pätnástich agentov a nadriadených stojacich tesne pri sebe.

„Počúvajte, pôjdem im dnu pomôcť,“ povedal vedúci, zatiaľ čo budovu za ním zmáhal požiar. „Je jasné, že sme nič takéto ešte nezažili. Takže nemusíte ísť dovnútra. Nikto si o vás nepomyslí nič zlé, ak nepôjdete. Ak ale chce niekto ísť, poďte so mnou, a každý, kto by sa rád otočil a odišiel, nech pokojne ide.“

Všetci sme na chvíľu stíchli. Pozrela som sa nahor k vežiam, na všetkých tých ľuďoch rútiacich sa von, niektorí kričali alebo plakali, iní nemali na tvári žiaden výraz, okrem šoku, a tak som vykročila vpred a so mnou aj niekoľko ďalších.

V tom istom momente niekto stojaci nablízku zakričal a hneď nato som začula náhly ston. „Preboha!“ skríkol. „Oni skáču!“

Pozrela som sa nahor, no najskôr som si ani neuvedomovala, čo vlastne vidím. Vzduchom padal muž v bielej košeli a jeho kravata viala za ním. Zdalo sa, že mala fialovú alebo možno modrú farbu. Bol zarastený a na tvári nemal žiaden výraz, keď zrazu dopadol na strechu jednej z nižších budov obklopujúcich Dvojičky a zmizol.

Za ním skočilo nespočetné množstvo ďalších ľudí, hádam i stovky. Bol to neopísateľný výjav. Z neba padali ľudia. Zrazu som precitla. Všetci tí ľudia si vybrali smrť za vlastných podmienok. Namiesto toho, aby uhoreli, sa rozhodli skočiť.

Obzrela som sa na svojho kolegu Kevena, ktorý stál vedľa mňa. Mal poranenú ruku a z rany mu tiekla krv. „Keven, musíme niečo urobiť,“ povedala som. „Musíme pomáhať.“

Keven mi odpovedal tichým hláskom. Oči mal stále upreté na horiace veže. „Čo také by som mohol spraviť, aby som to zastavil?“ spýtal sa.

Pamätám si, že jeho slová ma nahnevali. Predstava, že by sme tam mali ostať len tak stáť, zatiaľ čo sa pred našimi očami odohrávalo niečo také desivé, ma rozzúrila. V skutočnosti mal však pravdu. Nemohli sme urobiť nič – iba sa dívať na všetkých tých ľudí, ktorí padali v ústrety smrti.

Nikdy predtým som sa necítila bezmocnejšie než v tej chvíli.

„Dobre,“ povedal náš vedúci. „Poďme.“

Neobzrela som sa, aby som zistila, kto sa rozhodol odísť a kto ostal. Nezáležalo na tom. Dôležité bolo len to, aby sme pomohli každému, komu sme pomôcť mohli.

Dlane som mala už celkom dorezané a plné pluzgierov od nosenia ťažkej záchrannej tašky za jej chatrné nylonové uši. Z padajúcej konštrukcie sa stala prekážka, ktorá nám znemožnila vstup do budovy, preto sme vedľa diaľnice West Side Highway v spodnej časti Veže 2 začali rýchlo triediť ranených podľa závažnosti ich zranení. Záchranky sa začali stavať k obrubníkom.

„Presuňte sa k vode,“ vraveli sme preživším, ktorí dokázali samostatne chodiť, a posielali ich smerom k rieke Hudson. Ľudí, ktorí potrebovali okamžitú lekársku pomoc, sme nasmerovali do sanitiek, sami sme ošetrovali zranenia, ktoré sa ošetriť dali. V budovách sa stále nachádzalo uväznených množstvo ľudí, na ktorých sme nemali dosah. Bolo to príšerné, priam až neznesiteľné, že sme sa k nim nevedeli dostať, no snažili sme sa sústrediť na tých, ktorým sme pomôcť mohli.

Jedna žena, ktorá k nám prišla, mala ťažkosti s dýchaním. Keď som sa pokúsila použiť kyslíkový prístroj a uľahčiť jej dýchanie, nedokázala som ho spustiť, keďže som žiadny už veľmi dlho nepoužila. Klakla som si k nemu, venovala sa výlučne len jemu a nadávala si, že nie som schopná ho uvoľniť. Tak veľmi som sa sústredila na pripojenie tej trubice, že som si vôbec nevšimla, ako všetko okolo mňa stíchlo.

Až keď som zodvihla zrak, uvedomila som si, že sa všetci vyparili.

A potom sa z výšky ozvalo desivé, no nezameniteľné kvílenie ohýbajúcej sa ocele.

Dialo sa to pomaly, spočiatku to znelo ako akási kovová ozvena rozliehajúca sa vzduchom, za ktorou nasledovali škrípanie a vŕzganie ako predzvesť úplnej deštrukcie. Zakrátko malo nastať niečo hrozné.

Necítila som ani tak úplne strach, prevažne preto, lebo som nevedela, čoho sa mám báť. Netušila som, že veža onedlho spadne. Podľa toho príšerného prenikavého zvuku som odhadovala, že strecha alebo nejaká iná časť tých masívnych sutín veže sa čoskoro zosunie nadol. Nech už bola príčina akákoľvek, vedela som, že si musím rýchlo nájsť útočisko.

Môj mozog prešiel do režimu autopilota a každú sekundu natiahol na nekonečno. Nad hlavou sa mi týčila 110-poschodová budova. Len sotva by som si hľadala úkryt, ktorý by ma ochránil pred zhlukmi kovu, ktoré mali o chvíľu spadnúť. Navyše blízkosť, ale aj samotná výška budovy znamenali, že nestihnem utiecť. Preto som spravila to jediné, čo sa dalo, aby som prežila. Všimla som si betónovú stenu na úpätí najbližšej budovy a rozbehla sa smerom k nej, pričom som schytila jednu z fliaš s vodou, ktorými sme čistili ľuďom oči a ústa. Ak som mala byť pochovaná zaživa, vedela som, že budem potrebovať vodu. Prebehla som cez terasu opustenej reštaurácie Au Bon Pain a na chvíľu zastala, aby som sa chytila jedného z kovových stolov, ktoré sa hromadili na terase. Jedna z vecí, ktoré sa naučíte pri školení s výbušninami v tajnej službe, je tá, že sklo vás môže zabiť úplne rovnako ľahko ako náboje. Hladina adrenalínu mi prudko vzrástla, keďže som tento obzvlášť ťažký stôl ťahala smerom k budove a dúfala, že ma ochráni pred padajúcimi sutinami a poskytne mi vzduchovú kapsu, pod ktorou sa ukryjem, ak by ma zasypali. Zatlačila som ho k stene, vliezla som podeň a pritiahla som si kolená k hrudi, aby nebol zo mňa taký veľký terč.

Ohlušujúce kvílenie deformujúceho sa kovu sa zosilnilo, a keď sa veža roztrhla, v rovnakej chvíli sa roztrieštli aj tisíce okenných výplní, až to konštrukcia budovy napokon nevydržala.

A potom veža spadla.

Kataklyzma hluku a skazy, ktorá ma zmietla, sa nedala porovnať s ničím, čo som dovtedy zažila. Cítila som sa, akoby som sedela uprostred sopky počas jej výbuchu. Vzduch zaplavila horúčava a taký hustý toxický prach, že som sotva dokázala dýchať. Betón, oceľ a sklenené črepy sa rozleteli všade navôkol mňa a zem sa chvela od nepretržitých nárazov, ktoré sa každou sekundou stávali ohlušujúcejšie. Rýchlo som si uvedomila, že to prekoná všetko, čo som si vedela predstaviť. Deň vystriedala noc. Zem podo mnou burácala s takou vervou, až som si myslela, že sa otvorí a celú ma zhltnie. Teraz sa to môže zdať nezmyselné, no začala som celou silou triasť stolom, pretože som v kútiku duše dúfala, že by to mohlo zabrániť vrstveniu sutín nadou mnou, ktoré by ma tu pochovali. To jediné sa mi vtedy zdalo ako niečo, čím by som mohla skúsiť zabojsovať. Dodnes netuším, čo sa dialo, no keď skaza neustupovala, uvedomila som si, rýchlo a zároveň pomaly, že zomriem.

Pamätám si, že som necítila strach – iba smútok, že zomriem sama, a keď sa to všetko skončí, zostane zo mňa len prach. Budem rozdrvená. Nezostane zo mňa nič. Žiadne telo, ktoré by mohli poslať mojim rodičom. Bola som pripravená na smrť, no nikdy som sa nepripravovala na takúto smrť. Nastal koniec. Môj koniec. Tie druhy obáv a starostí, ktoré ma dennodenne zamestnávali a zaberali v mojom živote toľko pozornosti, jednoducho zmizli a mne ostala len jediná myšlienka: *Spravila som toho dosť? Pomohla som dosť? Prežila som toho dosť?* Myslela som na svojich kolegoch agentov a všetkých ľudí, ktorých sme sa pokúšali zachrániť. Dúfala som, že sú v bezpečí, a ak to aj pre nich znamenalo koniec, priala som im bezbolestný skon. Zatiaľ čo som čakala, kedy si po mňa príde smrť, dúfala som, že som bola dosť dobrý človek a že moja rodina vie, ako veľmi ich ľúbim. Že sa mi niekde nejakým spôsobom podarilo zmeniť niečí život.

Potom som sa začala nahlas modliť.

„Otče náš, ktorý si na nebesiach,
posväť sa meno Tvoje...“

Modlila som sa po grécky, tak ako ma to učili, keď som vyrastala v gréckej pravoslávnej cirkvi. Oči som mala dokorán otvorené, zatiaľ čo sa svet okolo mňa rozpadal. Chcela som vidieť smrť, keď po mňa príde. Vedela som, že si ju nevyberiem, no mohla som si vybrať, ako sa jej postavím.

Dokonca aj vtedy, keď som už nepočula svoj hlas, aj keď som mala tvár a ústa plné prachu a popola, mala som otvorené oči a modlila som sa. Keď sa veža nado mnou rútila na zem, pocítila som akýsi pokoj rozliehajúci sa mojím telom, hoci to môže znieť čudne. A keď som už nedokázala rozprávať, potichu som sa modlila vo svojej mysli. A potom ma sila výbuchu zatísila späť k betónovému múru budovy. Dym, kov, cement aj piesok sa mi tísli do hrdla, uší a očí, pálili ma.

Zrazu, v určitej chvíli, všetko ustalo. Skaza utíchla. Uvedomila som si, že je koniec, no až vtedy, keď som počula ticho – ten najohlušujúcejší zvuk zo všetkých. Neostalo nič len prázdnota plná tmy, hustá ako prachom zanesený vzduch v mojich pľúcach.

Jediné, čo mi prezrádzalo, že som stále nažive, bola bolesť. Moje ústa a hrdlo sa zmietali v jednom ohni. Pálili ma oči aj nos. Nevedela som, že som pokrytá toxickou zmesou chemických látok a materiálu z budovy a ktovie čím ďalším. Zodvihla som k tvári svoju dlaň, no nič som nevidela. Že by som bola predsa len pochovaná zaživa?

Opatrne som preskúmala okolie. Nič. Žiaden žeravý kov ani pokrútené oceľové nosníky, ktoré by ma väznili v kovovej hrobke. S predpaženými rukami som sa začala plaziť von spod stola a postavila som sa až vtedy, keď som mala istotu, že naľavo odo mňa stojí tehlová stena. Okrem hrozivého ticha som nepočula nič. *Panebože*, pomyslela som si. *Všetci musia byť mŕtvi*. Hoci som mala oči spálené od popola, nasilu som ich doširoka otvorila a zaostriala na niečo, čo sa mi zdalo ako vzdialený mihot svetla.

Pohla som sa smerom k nemu. Pokiaľ som stále žila, svetlo znamenalo niečo dobré. Jeho žiara pripomínala jemný blkot sviečky, a tak som ho nasledovala, až kým som konečne nepočula ľudský hlas. Okamžite som ho spoznala – patrilo môjmu priateľovi a kolegovi Gabrielovi, ktorý na mňa volal.

Zrejme nedokážem vhodne vyjadriť, akú úľavu som pocítila z toho, že som počula známy hlas, hoci ešte pred chvíľou som si myslela, že svet sa práve skončil.

Pokúsila som sa vykriknúť, no vápencové nánosy v mojich ústach a hrdle mi neumožnili vydať ani hlások. Trochu som si odplula a skúsila to znova. „Gabriel, si to ty? Gabriel, nevidím.“

„Nehýb sa!“ zakričal. „Idem k tebe.“

Zastala som a čakala, kým ma nájde. Popri tom, ako ma viedol po medzi trosky, sa mi zrak postupne vyjasňoval. Matne som zazrela dvoch hasičov idúcich opačným smerom. Vyzerali, akoby sa vracali z boja. Jeden podopieral druhého, ktorý stále držal v dlani sekeru a ťahal ju za sebou po zemi. Po tvári sa mu rinula krv. Svet vyzeral ako scéna z apokalyptického filmu, ktorému nebolo možné porozumieť.

Pokračovali sme v trmácaní sa takmer úplnou temnotou a zrazu sme skoro narazili do dvoch ďalších agentov.

„Genie?“ spýtal sa Michael (v tom období ma prezývali Genie, čo bola skratka mena Evyenia). „Prepána, si to ty?“

Rovnaký pocit úľavy som počula aj v jeho hlase – presne som vedela, ako sa cíti.

„Som to ja.“

Spoločne sme vošli do vstupnej haly neďalekej budovy. Vnútri sa nachádzalo približne dvanásť ľudí, ktorým sa podarilo utiecť pred najhoršími momentmi z pádu prvej veže. Stála som tam s pevne zatvorenými očami, ktoré ma pálili čoraz väčšími, ako som sa snažila zorientovať. Keď si na to spomeniem, najskôr som považovala za odvážne čeliť smrti s očami otvorenými dokorán, no spätne si uvedomujem, že to nebol najlepší nápad – vystaviť sa priamo tomu teplu a popolu.

Chvíľu nato som zacítila, ako mi niekto začal utierať oči mokrou handričkou. Pri tom nečakanom dotyku som sa strhla, no postupne som sa uvoľnila, keď pálenie poľavovalo. „Je to lepšie?“ spýtal sa ma muž s výrazným španielskym prízvukom. Otvorila som oči a videla, ako mi domovník umýva popol z tváre. Prikývla som a poďakovala mu.

Porozhliadla som sa skrz halu a pohľad mi pristál na asi sedemročnom chlapčkovi, ktorý sa na mňa díval. Držal v ruke fľašu broskyňového ľadového čaju a spolu s mamou prišli ku mne. „Na vaše ústa,“ povedala jeho mama, keď mi jej synček ponúkal fľašu. „Vypláchnite si ich.“

Fľašu som si vzala, poriadne si z nej odpila a odplula si. Chcela som to spraviť ešte raz, no nerada by som vypila chlapcov nápoj, lebo by ho mohol ešte potrebovať.

Stále som celkom nerozumela, čo sa vlastne dialo alebo čo by ešte mohlo prísť.

Vedeli sme jedine, že sa to ešte neskončilo. Mali sme pravdepodobne iba niekoľko minút či sekúnd, po ktorých nasledoval pád druhej budovy, a museli sme sa evakuovať čo najrýchlejšie. Využili sme svoje odznaky na to, aby sme všetkým dokázali, že sme príslušníci orgánov činných v trestnom konaní, a tak ľudí presvedčili, dôrazne, no zároveň pokojne, že sa musia dostať čo najďalej, ako je to možné, a to hneď a zaraz. „Všetci choďte von a zamierte k rieke,“ vraveli sme im. „Všetci sa musíte odtiaľto dostať preč.“

Vytláčali sme ich z okolitých ulíc oboch veží najďalej, ako sa len dalo. Keď o pár sekúnd neskôr začala padať Severná veža, všetci sa rozutekali. Dokonca aj keď sa zodvihol do vzduchu oblak prachu z epicentra pádu a celý nás zahalil, šli sme ďalej, bežali smerom od explózie, schytili sme ľudí a ťahali ich do bezpečia, odnášali tých, ktorí boli príliš zranení, aby mohli utekať. V jednej chvíli som zazrela muža, ako s kamiónom zastal uprostred ulice, vystúpil a hľadel na celú tú horu sutín, kde kedysi stáli obe veže.

Okamžite som k nemu pribehla. „Musíte odtiaľto zmiznúť,“ vravela som mu. „Je to nebezpečné.“

„Moja sesternica – ona tam pracuje,“ odvetil muž s výrazným poľským prízvukom, stále hľadiac nahor ako obarený, bezmocný. Vedela som, ako sa cíti. V tých vežiach sa nachádzali aj moji priatelia a kolegovia.

„Počujte,“ povedala som. „Momentálne nemôžete urobiť nič, aby ste jej pomohli. Musíte sa dostať do bezpečia.“

Začal nariekať a objal ma. A tak sme tam obaja stáli v objatí uprostred diaľnice West Side a po chodníkoch okolo nás trielili ľudia. Hasičské autá sa rútili po ceste, unikali preč od deštrukcie, ich sirény húkali a hasiči cez megafóny vykrikovali, že sa poškodil plynovod a každý nech uteká ako o život. Pripomínalo to peklo. Ostatní agenti na mňa vytrvalo kričali, volali ma späť, no vodič vzlykal a držal sa ma, a tak som od neho nemohla odísť. Nakoniec som mu pomohla nastúpiť späť do auta a sledovala, ako odchádza, až potom som sa vrátila ku kolegovi a pomáhala ďalším preživším.

Ďalších pár týždňov som strávila ako členka pátracej a záchranárskej jednotky. Prehľadávala som rozvaliny Veže 7 a hľadala dôverné

spravodajské informácie Tajnej služby USA, ako aj CIA (Ústrednej spravodajskej služby), ktorej kancelárie sa nachádzali v rovnakej budove ako tie naše. Pátrala som v jej okolí po ľudských ostatkoch, ktoré sme následne posielali do laboratórií, aby smútiace rodiny mohli identifikovať svojich blízkych.

Po troch dňoch mi zavolala moja priateľka Sofia. Rozrušeným hlasom mi povedala: „Nevedia nájsť Joannu. Čo budeme robiť?“

Joannu som poznala ako kamarátku dlhé roky. Pochádzala z gréckej komunity dievčat, s ktorými som vyrastala. Bola milá, veselá, neustále sa usmievala. Pracovala pre spoločnosť Cantor Fitzgerald, ktorá mala kancelárie na 101. až 105. podlaží Veže 1, teda tesne nad tými, do ktorých vletelo prvé lietadlo. Spolu s prvým zarinčaním skla a kovu, ktoré sme v to ráno počuli, sa skončil pravdepodobne aj Joannin život, tak ako i životy mnohých ďalších.

Neskôr, keď mi zavolala Joannina sestra Effie, trýznili ma pocity viny za to, že ja som nažive a Joanna pravdepodobne nie je. Povedala som jej, že potrebujem Joanninu DNA, napríklad vlasy z kefy, a výtery z ústnej dutiny členov rodiny.

V telefóne nastalo dlhé ticho. „Dobre,“ ozvalo sa.

Sedem mesiacov nato pátrací tím našiel malý pozostatok Joanninej pravej ruky, čo znamenalo, že jej rodina ju konečne mohla pochovať. Zúčastniť sa na Joanninej zádušnej omši bola jedna z najťažších vecí, ktoré som musela urobiť v dôsledku udalostí z 11. septembra. Pocit viny z toho, že žijem, ma premohol natoľko, že som uprostred omše z kostola odišla. Zatiaľ čo rodina a priatelia jej vzdávali poctu vnútri, ja som sedela schúlená a utrápená na schodoch pred gréckym kostolom.

Približne o dvanásť mesiacov neskôr si ma zavolať do kancelárie môj nadriadený a povedal mi, že Tajná služba Spojených štátov amerických udelí mne aj ďalším agentom, ktorí tam 11. septembra ostali a pomáhali, medailu za statočnosť. Prezradil mi, kedy sa slávnosť uskutoční, aj to, že rovnakej pocty sa dostalo i Jerryemu Parrovi, agentovi, ktorý zachránil život Ronalda Reagana po tom, čo ho postrelili. Počas toho, ako rozprával, sa mi sformovala hrča v žalúdku.

„Mrzí ma to, pane,“ povedala som. „Budem v zámorí na návšteve u rodiny. Môže ju prevziať niekto v mojom mene?“

Súhlasil, hoci trochu neochotne, a tak som z jeho kancelárie odišla.

Keď som večer prišla domov, zarezervovala som si letenku do Grécka na dátum tejto slávnosti. Nešlo o to, že by som nevnímala dôležitosť takéhoto zriedkavo udeľovaného ocenenia, obzvlášť, keď ho výnimočne dostane niekto počas aktívnej služby. Jednoducho som nedokázala zniesť predstavu, že mi udelia medailu za to, že žijem, popri tom, koľkí zahynuli.

A napokon, spravila som len to, čo sa odo mňa očakávalo – pomáhala som. To isté urobil aj každý policajt, hasič, zdravotník a záchranár. To isté robili aj civilisti, ako napríklad domovník, ktorý mi utrel popol z očí. Ten malý chlapec, ktorý mi ponúkol svoj ľadový čaj, aby som si vypláchla ústa. Muž v nákladnom aute, ktorý by možno vbehol do zrútenej horiacej budovy, aby zachránil svojho blízkeho. Nepotrebovali žiaden špeciálny výcvik na to, aby sa postarali o zranených a vystrašených ľudí, ani sa nesnažili pomáhať kvôli vidine toho, že sa im dostane medailí či uznania. Pomáhali, lebo sa v tej chvíli nedalo robiť nič iné. Pretože sami vedeli, hoci im to nik nepovedal, že keď zdanlivo nastane koniec sveta, ochota pomôcť druhým účinkuje ako akási protilátka proti strachu. A to je prvý krok na ceste k nezniteľnosti.